

MODE OP DE BON

MODESHOW HANDOUT

VERZETS
RESISTANCE
MUSEUM

MODE OP DE BON

Welkom in Verzetmuseum Amsterdam! Mode is waarschijnlijk niet het eerste onderwerp waar je aan denkt als het over de Tweede Wereldoorlog gaat. Het was een tijd van veel ellende. Maar mensen wilden niet somber zijn. Ze wilden er zo lang als maar kon mooi uit blijven zien. Zo ontstond een nieuwe mode, terwijl er bijna geen stukje stof meer te koop was! Een nieuwe stijl, dankzij creativiteit, hergebruik en improvisatie.

10 oktober 2019 opent in het Verzetmuseum de tentoonstelling 'Mode op de bon', over dit vergeten stukje geschiedenis. Mode ging op de bon, om in een tijd van schaarste alles eerlijk te verdelen. Iedereen kreeg bonnen, en alleen met die bonnen kon je producten kopen, zolang er tenminste nog iets te koop was in de winkels.

Kan de mode van toen een inspiratiebron zijn voor nu? Ja, want improvisatie en hergebruik zijn ook nu weer populair. Nu niet vanuit gebrek, maar vanuit bezwaren tegen overvloed en verspilling. Op 19 juni toveren we het museum om tot een catwalk! Ik ben er bijzonder trots op dat veertig modestudenten van vier mbo-opleidingen ontwerpen hebben gemaakt, geïnspireerd op de mode uit de Tweede Wereldoorlog. Twintig studenten werken mee als visagist. En de mooiste ontwerpen krijgen een plek in de tentoonstelling.

Hartelijke groeten en tot ziens in het museum!

Liesbeth van der Horst,
directeur Verzetmuseum

JURYLEDEN

Deze vier juryleden bepalen vandaag welke ontwerpen uiteindelijk tentoongesteld worden in de tentoonstelling 'Mode op de bon'.

Yasmina Ajbilou is modeontwerper voor haar eigen merk USELESS. Zij gebruikt restmaterialen om vernieuwende ontwerpen te realiseren. Met haar werkwijze probeert zij de vervuiling die de mode-industrie veroorzaakt te minimaliseren. De ontwerpen van USELESS zijn genderneutraal en een mix tussen streetwear en avant garde. Haar mode is voor iedereen die zich er fijn in voelt. Zij noemt het *human-wear*.

Aziz Bekkaoui is een gerenommeerde modeontwerper. Mode is volgens hem een kunstvorm die uitnodigt om gebruik te maken van je verbeeldingskracht. Bekkaoui staat bekend om zijn krachtige ontwerpen, waarbij hij zich vooral focust op innovatieve snits, vloeiende vormen en de beweging ervan.

Lisa Konno experimenteert graag met nieuwe manieren en technieken om op alternatieve wijze mode te ontwikkelen. Door textiel recycling of de verkoop van patronen in plaats van kant en klaar kledingstukken, zet zij zich af tegen de negatieve kanten van de modewereld en verandert het systeem van binnen uit. Lisa creëert toegankelijke high fashion die ook nog eens beter is voor de wereld.

Karliën Metz is conservator bij Verzetsmuseum Amsterdam. Op basis van haar onderzoek naar mode tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft zij de tentoonstelling 'Mode op de bon' samengesteld. De winnende ontwerpen zijn vanaf 11 oktober in de tentoonstelling te zien.

Foto: Raymond van Mil

Foto: Raymond van Zessen

Foto: Erik Nap

Foto: Iris Duvekot

Een nieuw modebeeld

Toen Nederland in 1940 door nazi-Duitsland werd bezet, kon er geen textiel meer worden ingevoerd. Snel ontstond er een groot tekort aan stoffen, en daardoor veranderde het modebeeld. Mantelpakjes werden populairder, omdat ze gemaakt konden worden van oude herenkostuums. Vrouwen droegen voor het eerst broeken vanwege het gebrek aan kousen.

Jurken werden vaak van meerdere soorten stof gemaakt omdat er niet genoeg van één soort stof beschikbaar was. En kleine stukjes bont, losse kraagjes, strikken, kraaltjes, stiksels en borduursels werden volop gebruikt om bestaande kleding een nieuwe look te geven.

Het nieuwe modebeeld van toen is door de studenten vertaald naar een modebeeld voor nu. Jaloersmakende outfits, die niet zouden misstaan in de Vogue.

“De betrokkenheid van mijn eigen familie in het verzet heeft mij geïnspireerd tot het maken van deze kleding. De outfit is gemaakt voor een sterke, zelfverzekerde verzetsvrouw die vanwege de schaarste van de oorlogsjaren de kleding van haar man vermaakte. Het ontwerp is elegant, vrouwelijk en heeft militaire details. Ik heb veel tijd besteed aan het onderzoek naar het modebeeld van de Tweede Wereldoorlog.

Hiervoor ben ik op zoek gegaan in verschillende bibliotheken, het Nationaal Archief en het NIOD. Ik heb voor mijn ontwerp gebruik gemaakt van kunststoffen. Hiervan werd vanwege de textielschaarste destijds ook gebruik gemaakt. Ook heb ik een BH gemaakt naar het model van die tijd, die overigens mijn eerste zelfgemaakte BH is!”

“Ik heb een zakelijke, maar sierlijke outfit van wol ontworpen. De outfit is gemaakt voor een zelfstandige en sterke vrouw. Aan de vorm van de blouse en het materiaal is het nieuwe modebeeld van de Tweede Wereldoorlog terug te zien. Ik heb veel

informatie gehaald uit het beeldmateriaal dat ik had opgezocht uit die tijd en kwam daardoor op dit ontwerp terecht. Ik vond de oude beelden heel inspirerend en kreeg hierdoor meer interesse in de mode van toen.”

“Mijn ontwerp is heel **vrouwelijk en chique**. Door de kraag en het model is het heel deftig. De jurk is geschikt voor stijlvolle vrouwen. Van **mijn oma** heb ik een oude jurk en een oud colbert gekregen, deze heb ik verwerkt tot één geheel. De stof van de jurk vind ik goed passen bij de jaren '40. Ik heb gekozen voor een zwart colbert omdat het printje van het zomerjurkje dan meer naar voren komt. Allereerst heb ik

via het internet inspiratie opgedaan. Toen heb ik mijn kledingstukken op een paspop gehangen en rustig gekeken naar wat ik wilde veranderen. Ik heb mijn aanpassingen eerst uitgetekend en vervolgens pas uitgevoerd. Hierdoor heb ik mijn **creatieve denkvermogen** ontwikkeld.”

“Het modebeeld van de Tweede Wereldoorlog heb ik op verschillende manieren in mijn ontwerp terug laten komen. Het bestaat uit **verschillende soorten stoffen** om te verwijzen naar het tekort aan textiel. Het heeft **brede schouders** omdat mantelpakjes voor vrouwen toen vaak werden gemaakt van oude mannenpakken. Daarnaast is het een **broek**, wat nieuw was voor vrouwen in die tijd. Qua kleuren deden bruintinten en

groen mij in oorlogstijd wanen. Daar heb ik een knalkleur aan toegevoegd voor een **moderne twist**. Ik heb veel onderzoek gedaan voor ik begonnen ben met het ontwerpen. Ook heb ik een **moodboard** gemaakt om de sfeer die ik wilde weergeven te visualiseren. Ik begrijp nu wat voor invloed de mode van toen eigenlijk heeft gehad op ons huidige modebeeld.”

“Met mijn ontwerp wil ik laten zien dat ik **out of the box** kan denken. Wat bijzonder is aan mijn ontwerp is de manier waarop ik een colbert, gekocht bij de kringloop, over een oude zomerjurk heb verdeeld. Om het nog wat **chiquer** te maken heb ik een biasband erbij vervaardigd en aan de binnenkant van de kraag, bij de armsgaten en sluiting verwerkt. In de Tweede

Wereldoorlog werden veel jurken gemaakt van twee **verschillende stoffen** dus heb ik ervoor gekozen om mijn colbert en zomerjurk juist een andere kleur te geven. Ik vind het heel inspirerend hoe ze tijdens de Tweede Wereldoorlog moesten improviseren. Bestaande kleding kreeg een nieuwe look door versieringen aan te brengen.”

“Allereerst heb ik een moodboard gemaakt van de mode in de jaren '40 en daarna heb ik nog een moodboard gemaakt van de hedendaagse mode. Deze twee stijlen heb ik vervolgens gecombineerd tot dit ontwerp. Het gebruikte materiaal is gebaseerd op **de tijd van nu** met een silhouet van toen. Ik heb **plastic** gebruikt voor mijn creatie

omdat dit vandaag de dag een hele grote rol speelt. Daarnaast heb ik ook **meubelstof** gebruikt. Ik heb een broek gemaakt omdat dit toentertijd bij het nieuwe modebeeld hoorde. Ik hoop dat mijn toekomstige klanten deze outfit met gaan dragen.”

"Mijn ontwerp staat voor een **krachtige romantische vrouw** die een voorbeeld is voor anderen. De vrouwen uit de Tweede Wereldoorlog hergebruikten vaak oude pakken van hun man. Zo heb ik ook een oud herencolbert en een jurk hergebruikt. Ik kon deze kledingstukken van een kennis krijgen, soms moet je **roeien met de riemen die je hebt**. Dat deden ze tijdens de

Tweede Wereldoorlog ook. In die tijd hadden jasjes voor vrouwen vaak brede schouders, dat ziet er krachtig uit. Het bandje op de rug zorgt voor die ene laatste **touch**. Ik vind het heel interessant hoe ze in de oorlog creatief waren en kleding hergebruikten en er ondanks de schaarste toch uniek en mooi uitzagen. Daar kunnen we nu veel van leren."

"Mijn kledingstuk is eigenlijk precies wat de mensen vroeger droegen. Je kunt zien dat ik een **oude herenpantalon** heb hergebruikt. Doordat het nu een damespantalon is geworden, is het volledig volgens het nieuwe modebeeld van de jaren '40. Ik heb er een blouse en een lange jas in **toepasselijk**

oranje bijgemaakt. Wanneer een vrouw dit draagt zal ze zich er goed en mooi in voelen. Na het bekijken van plaatjes op Pinterest ter inspiratie, ben ik vanuit mijn gevoel gaan werken."

"Ik ben geïnspireerd door **reclame** uit de Tweede Wereldoorlog over het 'keren van een colbert'. Dit omkeren van de stof deden ze toen zodat ze het jasje langer konden gebruiken. Ik kwam op het idee om een **extremere versie** te maken van het gekeerde colbert door de nadruk te leggen op het keren zelf. Ik heb een mix van wollen stoffen gebruikt omdat dit

gebruikelijk was voor colberts in die tijd. Ik heb het colbert **double breasted** gemaakt, dit werd toen wel meer gedaan omdat je het dan ook als jas kon gebruiken. Naast de jas heb ik nog een geruite broek en een zwarte blouse gemaakt om de look af te maken. Mijn ontwerp is daarom een mix tussen het nieuwe modebeeld en improvisatie."

"In die tijd werden er jurken gemaakt van **twee verschillende stoffen**. Mensen gebruikten allerlei materialen, oude kleding, uitgehaalde wol, lappen stof, dekens en gordijnen om toch nieuwe kleren te kunnen maken. Voor mijn ontwerp heb ik bij de **kringloopwinkel** een colbert en

een jurk gekocht. Door parels aan het voorpand toe te voegen creëerde ik een elegante jurk. Ik hoop dat een bruid mijn jurk gaat dragen. Ik weet nu dat je veel kunt doen met oude kleding."

"Kleding uit oorlogstijd interesseert en inspireert mij enorm. Mijn bruidsjurk is een *robe manteau* naar voorbeeld van de jaren '40 maar dan met een moderne twist. Ik wilde het een romantisch en vrouwelijk gevoel geven. De bloemen zijn onafgewerkt voor een "gebruikte" look. Verder heb ik een *textielkaart* in de borstzak van het colbert geplaatst om te refereren naar de Tweede Wereldoorlog. Mijn

doel was van twee oude kledingstukken iets unieks te creëren. Hiervoor heb ik een wollen colbert en een oude zomerjurk bij het Leger des Heils gekocht, zo is het ook nog duurzaam. Verder zijn de *handgemaakte bloemen* gemaakt van canvas en organzarestanten van vorige projecten. Ik ben gaan mouleren en heb zo min mogelijk de schaar gebruikt om *zuinig* met de stof om te gaan."

"Mijn bruidsjurk met jaren '40 twist is gemaakt voor jonge hippe bruiden. Het is gemaakt van een oud colbert en japon die ik in een kringloopwinkel heb gekocht. De sluier is van *Ikea-vitrage*. De japon die ik heb gekozen wilde ik in het traditionele wit hebben met daarbij een passend licht colbert. De sluiting is tamelijk onzichtbaar door haken en ogen. Doordat de kledingstukken veel te

groot waren had ik *veel mogelijkheden*. Nadat ik de kleding op een paspop had geplaatst ben ik gaan knippen. Ik heb geleerd met alternatieve materialen te werken. Hierdoor ga je anders naar kledingstukken kijken. Je hoeft niet altijd iets te maken van nieuwe stof, je kunt ook naar *gebruikte materialen* kijken om daar iets nieuws van te maken."

Improviseren

Wat doe je als je er modieus uit wilt zien, maar er bijna niets te koop is? Dan zoek je naar creatieve oplossingen!

Tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikte men allerlei materialen om nieuwe kleren en schoenen te maken: mantels uit dekens en gordijnen, blouses van parachutestof, jurken van jute, hakken van kurk en hout. Er werden truien gebreid van uitgehaalde wol óf van zelf gesponnen wol van hondenhaar. Oude herenkostuums liet men keren zodat de nog mooie binnenkant, de versleten buitenkant verving.

De studenten hebben allemaal spullen verzameld om mee te improviseren. Ze hebben kledingkasten en tweedehands kledingwinkels geplunderd, gordijnen op marktplaats gekocht en stapels theedoeken verzameld. Het resultaat is een prachtige collectie.

"Ik heb een **colbert gekeerd**, net zoals in de oorlog gebeurde maar dan met een moderne touch. Het kostuum is gemaakt van wol dat toen ook gebruikt werd hiervoor. Het overhemd is gemaakt van een echte meelzak en vanwege de schaarste zijn de zakken erop geregen zodat het lijkt alsof er echt zakken op zitten. Het hoeft niet persé gedragen te worden, het

gaat om **het verhaal**. Via beeldbanken heb ik onderzoek gedaan naar de mannenmode van toen. Ik heb de Tweede Wereldoorlog altijd al interessant gevonden maar over kleding had ik weinig gehoord. Wat mij het meest geïnspireerd heeft, is de **vindingrijkheid** die mensen in oorlogstijd hadden. Het zet mij aan het denken over hoe wij omgaan met kleding."

"Mijn ontwerp gaat om improviseren van toen maar met een uitstraling van nu. Door middel van reconstructie van oude herenpakken heb ik een nieuwe outfit voor een vrouw gemaakt. Ik ben tot het ontwerp gekomen door middel van mouleren en experimenteren in vorm en silhouet. Mode kent **geen grenzen** of beperkingen. Ik vond het een leuke uitdaging om met bestaande patroondelen iets vernieuwends te maken. Ook heb ik gekeken naar alternatieve materialen die op andere

manieren gebruikt konden worden. Zo kwam een vriend aan met **wollen dekens** en vroeg hij aan mij of ik het kon gebruiken want anders werden ze weggegooid. Voor de fournituren heb ik gebruik gemaakt van **parachute-onderdelen**. Deze werden tijdens de Tweede Wereldoorlog gevonden in weilanden en gebruikt om kleding van te maken."

“Tijdens de Tweede Wereldoorlog maakten vrouwen van allerlei materialen die ze om zich heen konden vinden nieuwe kledingstukken. Hiervoor moesten ze soms een postzak of meelzakken wegpikken. Dit heb ik geprobeerd terug te laten komen in mijn ontwerp. Ik heb jute van **oude postzakken** en linnen gebruikt.

De kleding is gemaakt voor hardwerken-
de **vrouwen** die het **mannenwerk** moesten overnemen. Ik heb onderzoek gedaan door veel naar foto's te kijken en ben toen gaan schetsen tot ik tevreden was. Ik heb geleerd hoe lastig het in die tijd was om aan materialen te komen.”

“Hiermee hoop ik mensen aan te sporen om kleding niet weg te gooien maar hun **creativiteit** de vrije loop te laten. Ik wil dat men zich er meer bewust van wordt dat oneindig kleding kopen niet vanzelfsprekend is. Tijdens de oorlog droegen heren hun pakken tot ze **versleten** waren, waarna vrouwen er weer iets nieuws van maakten. Zo heb ik een koningsblauwe jurk uit mijn

eigen kast gepakt en van mijn vader een oud colbert gekregen. Ik koos bewust voor het contrast tussen de elegante, vrouwelijke jurk en het stoere maar chique herencolbert. Het kledingstuk straalt de **mindset** uit om het beste te maken van de situatie. Tijdens het maken van dit kledingstuk heb ik mezelf de ruimte gegeven om **niet binnen de kaders** te werken.”

“Hoewel de outfit van **theedoeken** is gemaakt, heeft het een **koninklijke sfeer**. Het is gemaakt voor mensen die het durven, arm of rijk. De outfit bestaat uit een jasje, broek en een geplooid schort. Het geheel is vervaardigd uit theedoeken, gerecyclede wol en een tafelkleed. Door het materiaal dat ik heb gebruikt, is het improviseren in de mode tijdens de Tweede Wereldoorlog terug te zien. Ik heb er veel respect voor

dat men toen zo creatief moest zijn om er toch leuk uit te zien. Dat maakte de opdracht juist zo leuk. Aan de hand van beeldmateriaal uit oorlogstijd ben ik gaan spelen met het figuur. Mijn inspiratie haalde ik uit de **plooirokken** die je in die tijd vaak zag.”

“Deze **trouwjurk** met sleep is geheel gemaakt van **oude gordijnen**. In de oorlog trouwden er nog steeds mensen maar zij moesten alternatieve materialen zoals parachutestof gebruiken voor de trouwkleeding. Het idee voor de jurk heb ik afgeleid van een bruidsjurk uit England die van gordijnen gemaakt was.

Nadat ik vooronderzoek had gedaan, ben ik eerst gaan schetsen, daarna heb ik patronen en een pasmodel gemaakt en tenslotte ben ik aan de echte versie begonnen. Ik wilde het ontwerp **simpel** houden zodat de jurk ook met andere gelegenheden gedragen zou kunnen worden.”

“Net als in de oorlog is deze **bruidsjurk** geheel van hergebruikte materialen gemaakt. Mijn ontwerp is gemaakt van een grote blouse, een wit colbert en wat overgebleven kant dat ik thuis nog had liggen. De sluier is gemaakt van een **douchegordijn**. Ik heb voor de traditionele kleur wit gekozen. De blouse komt van de Dappermarkt, het colbert en het douchegordijn

van het Leger des Heils. En dat alles voor onder de **twintig euro!** Ik heb de kleding doorgeknipt bij de taille. Verder was het eigenlijk heel simpel: gewoon knippen en niet nadenken. Zo heb ik in een paar dagen tijd toch een bruidsjurk weten te maken.”

“Dit kostuum is gebaseerd op een persoonsbewijs dat in het Verzetsmuseum hangt. Op de foto van het persoonsbewijs staat een mannelijke **verzetsstrijder** die zich voordoeft als vrouw om niet te worden opgepakt. Dit heeft mij geïnspireerd om een jurk met buste voor een man te maken. Ik heb **jute** gebruikt omdat dit tijdens de Tweede Wereldoorlog vanwege de textiel-schaarste ook gebeurde. Verder heb

ik katoen gebruikt omdat ze daarvoor lakens konden hergebruiken. Om het korset te maken heb ik baleinen gebruikt en founituren voor de sluitingen. Ik heb veel geleerd van het werken met alternatieve materialen. Niet alleen het gebruik van jute verwijst naar het improviseren van toen, maar ook het maken van **vrouwenkleding** voor een man is hier een knipoog naar.”

"Mijn ontwerp is vrouwelijk, **praktisch en feestelijk**. Ik heb een tweedehands jurk en herencolbert verwerkt tot een japon met een breed, korsetachtig ceintuur om het vrouwelijke te accentueren. Het korte jasje heeft verbrede schouders om kracht uit te stralen. Ik heb de oorspronkelijke jurk redelijk intact gelaten en het herencolbert verwerkt tot **korset**. Ook heb ik een biaisband gebruikt voor de afwerking en drukknoopjes voor het sluiten.

Het hergebruikte herencolbert verwijst naar de jaren '40 doordat deze toen gebruikt werden om mantelpakjes van te maken voor vrouwen. Nadat ik me in die tijd verdiepte had, ben ik gaan tekenen en knippen. Ik heb tijdens deze opdracht een hoop over de mode van toen geleerd, maar ik leerde ook om met **minder structuur** en perfectionisme te werk te gaan."

"Ik ben naar een kringloopwinkel geweest en ik heb daar een herencolbert en zomerjurk gevonden, die ik hebt verwerkt tot iets nieuws. De kleur van het colbert sprak me erg aan: **lekker licht**. Daarbij zocht ik een bijpassende zomerjurk. Net als bij de mode van de Tweede Wereldoorlog valt de

plooirok tot op de knie, met daarbij een **off-shoulder** halslijn. In korte tijd heb ik van alles uit het hoofd geprobeerd tot het paste. Ik kwam erachter dat het eigenlijk helemaal niet zo moeilijk is om oude spullen te hergebruiken. En dat het zeker **niet lelijk** hoeft te zijn!"

“Het was een **uitdaging** om van twee bestaande kledingstukken één te maken. Hiervoor heb ik het colbert van mijn schoonbroer en een jurk gebruikt. Verder heb ik haken en ogen gebruikt voor de sluiting van het kledingstuk en een bies voor de afwerkingen. Nadat ik een mannequin ermee heb aangekleed, ben ik op het colbert gaan tekenen. Ik wilde het **niet**

te bloot maar ook niet **te bedekt**. Ik heb zeker meer begrip gekregen voor de mode tijdens de Tweede Wereldoorlog, mensen moesten zo **creatief** zijn! En dan niet alleen doordat ze vaak van twee bestaande kledingstukken één maakten maar ook door te bedenken van welke alternatieve materialen ze allemaal iets konden maken.”

“Het werken met verschillende stoffen die je al hebt, is niet altijd makkelijk. Toch heb ik geleerd dat je van oude kledingstukken en wat furnituren zoals sierbanden en knoopjes leuke dingen kunt maken voor een **klein budget**. Door de details die ik heb toegevoegd en de **styling**, zoals de pofmouwen en de korte kanten sokjes, heb ik in weinig tijd toch een mooie

bruidsjurk weten te maken. Je kunt de mode van toen terugzien doordat het twee aparte kledingstukken zijn geweest. Daarvoor heb ik een oud colbert en een oude zomerjurk van de **kringloopwinkel** gemouleerd tot een geheel. De sluier heb ik gemaakt van **vitrage** die ik bij de Kwantum heb gekocht.”

Nationale Feestrok

De bevrijding is een belangrijk moment in de Nederlandse geschiedenis. Het wordt elk jaar gevierd en daar hoort feestelijke kleding bij!

In 1945 bedacht verzetsvrouw Mies Boissevain de Nationale Feestrok. Duizenden vrouwen maakten zo'n feestrok om de bevrijding te vieren. De feestrokken werden gemaakt van kleine lapjes stof met daarop speciale herinneringen en data geborduurd. De eerste jaren na de oorlog droegen veel vrouwen deze kleurrijke rokken op 5 mei en andere feestelijke gelegenheden.

Welke herinneringen en data zou jij nu op je feestkleding borduren? En kun je van oude lapjes iets feestelijks maken dat voldoet aan de eisen van deze tijd? De studenten hebben een eigen twist gegeven aan de feestkleding van toen.

"De inspiratie die ik uit de Nationale Feestrok heb gehaald, is te zien in het **borduurwerk**. Het borduursel bestaat uit een **zon en een maan**. De zon staat voor het vieren en de maan voor het herdenken van slechte tijden. Ook de zwarte blouse heb ik zelf gemaakt, er is niks gekocht voor deze outfit. De patronen heb ik zo

gemaakt dat er zo min mogelijk **stofverlies** is. De outfit is gemaakt voor een moderne vrouw die graag iets unieks draagt en een eigen stijl heeft. Ik heb de outfit bewust draagbaar gemaakt zodat het na de show niet gelijk in de kast verdwijnt. Het is zelfs al meerdere keren gedragen!"

"Het uitgangspunt voor mijn ontwerp was een sterke en vrije vrouw die niet bang is om een **statement** te maken. Het is een witte bodysuit met een lange rok die je erop en eraf kan doen. Het heeft een voering van verschillende stoffen in **regenboogkleuren** wat staat voor **vrijheid**. Dit verwijst naar de kleurrijke lappen van de Nationale Feestrokken. Een vrouw die dit ontwerp draagt voelt zich zelfverzekerd en krach-

tig. Ik heb ervoor gekozen om wollen kostuumstof te gebruiken zodat het iets van een herenkostuum heeft. Hierdoor straalt het **dominantie** uit. Daarnaast ben ik geïnspireerd door de New Look van Dior. Dit straalt juist weer **vrouwelijkheid** uit vanwege de vormen en het overmatige materiaalgebruik. Ik heb geschiedenis altijd al interessant gevonden maar de Nationale Feestrok was nieuw voor mij."

"Ik wilde de Nationale Feestrok niet letterlijk overnemen maar een **naoorlogse outfit** maken die net als de feestrok uit verschillende soorten stoffen bestond. Hiervoor heb ik vier **verschillende stoffen** gebruikt die goed bij elkaar passen. De jas en de clutch zijn gemaakt van een gele en groene stof die erg

op elkaar lijken. De voering van de jas is weer van dezelfde stof als de jurk zodat deze in elkaar overlopen. Het stoffengebruik is op een subtiele manier gebaseerd op de bevrijdingsrok en de kimonovorm is geïnspireerd door de jassen van Balenciaga. **Audrey Hepburn** zou het zo gedragen kunnen hebben!"

"Dit kledingstuk is met veel **geduld** gemaakt. Ik heb allemaal kleine lapjes stof aan elkaar genaaid om een nieuw kledingstuk van te maken. Ik ben eerst gaan kijken hoe ik mijn ontwerp wilde hebben en toen

gewoon gaan naaien. Zo leerde ik dat je **geen nieuwe stoffen** nodig hebt om iets nieuws te maken. Ik zou het zelf graag dragen!"

“Mijn **Nationale Feestbroek** is eigenlijk een hedendaagse versie van de Nationale Feestrok vanwege de **genderneutraliteit**. De gehele outfit bestaat uit een feestbroek met een pullover die zowel door een man als een vrouw gedragen kan worden. Voor de pullover heb ik een wollen fleecestof met een boardrand gebruikt wat moet lijken op iets uit de oorlogs-

tijd. Daarnaast heb ik verschillende lapjes stof gekregen van iedereen op de mode-opleiding om de Nationale Feestbroek te creëren. Ik vond het leuk om te werken met deze materialen, vooral het **patchwork** gedeelte viel wel in mijn straatje. Met name over de technieken achter de Nationale Feestrok heb ik veel geleerd.”

“Omdat er na de oorlog nog heel weinig stof te koop was, moesten de mensen het doen met wat ze hadden. Daarom is mijn versie van de Nationale Feestrok gemaakt van verschillende stoffen die ik in eerdere projecten heb gebruikt. Bevrijdingskleding was **vrolijk**, met mijn rok wil ik diezelfde vrolijkheid uitstralen. Mijn rok is met veel liefde gemaakt en een **eerbetoon** aan

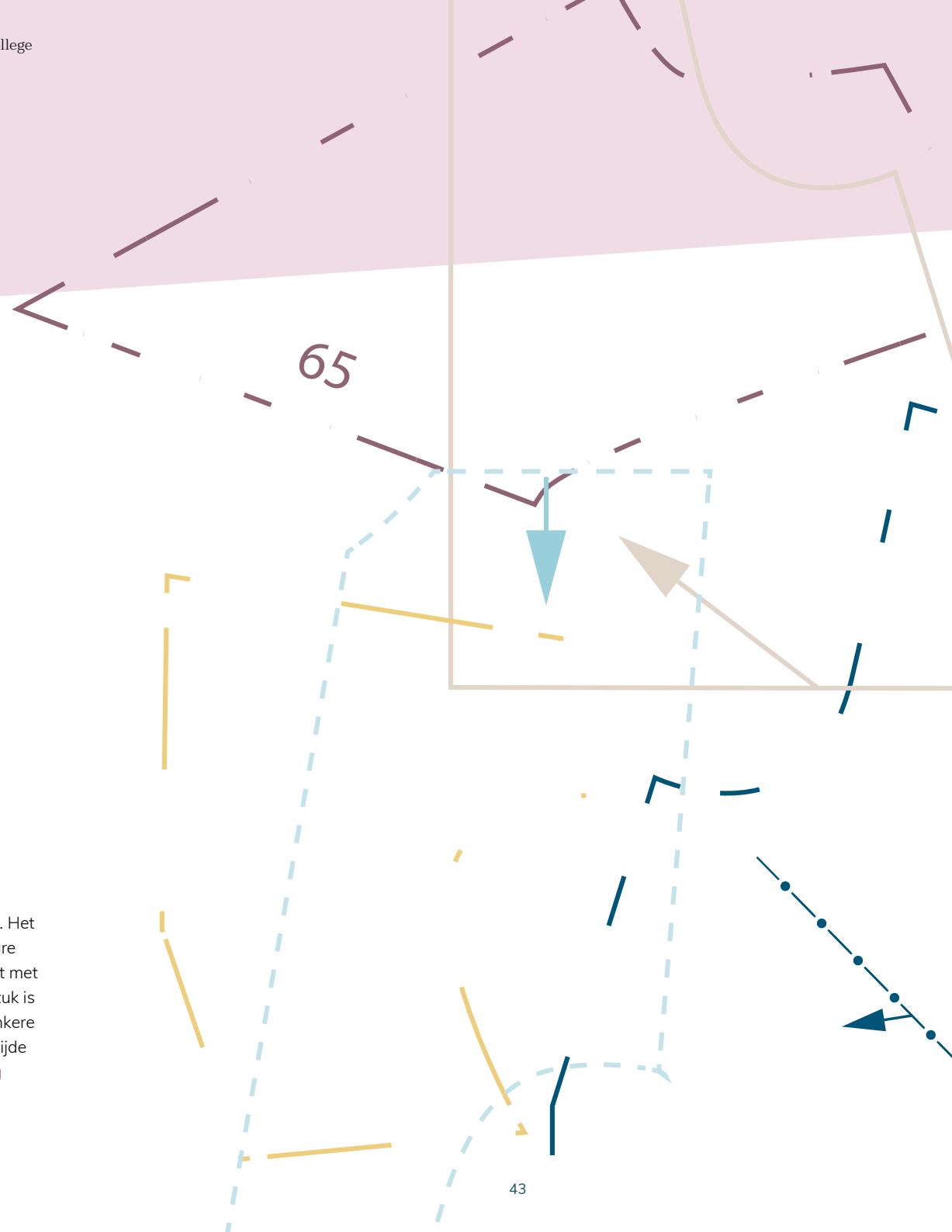
iedereen die voor onze **vrijheid** heeft gevochten. Door het onderzoeken van de Nationale Feestrok heb ik geleerd dat ik dankbaar moet zijn voor de vrijheid die we nu in Nederland ervaren. Ook heb ik meer leren waarderen wat ik heb. We hebben en kunnen tegenwoordig eigenlijk zoveel.”

“Naast het stoffentekort hebben de verhalen uit de oorlog mij tot dit ontwerp geïnspireerd. Met name de gevoelens achter de Nationale Feestrok hebben mij geraakt. Ik heb veel onderzoek gedaan naar de boodschap achter de feestrok, door het bestuderen van brieven uit de oorlog. De emotie en intimiteit heb ik terug laten komen in mijn ontwerp. Ook de richtlijnen voor het maken van de feestrok zijn

42

op een vernieuwende manier terug te zien. Het bovenstuk symboliseert enerzijds een zware periode waarin het verzet werd onderdrukt met anderzijds hoop op bevrijding. Het onderstuk is een herdenking van het einde aan een donkere periode. Ik heb gebruik gemaakt van een zijde stof gecombineerd met fluwelen bekleding voor banken. Ik hoop dat dit royal ontwerp gedragen zal worden door de koningin.”

43

Hergebruik in hedendaagse mode

Wist je dat....

- Eén op de drie kledingstukken in de kast nooit wordt gedragen.
- We ruim twee keer zoveel kleding kopen als vijftien jaar geleden.
- We onze kleding maar half zo lang dragen.
- We met ons allen elk jaar zo'n 235 miljoen kilo textiel weggooien.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd textiel hergebruikt vanwege de schaarste. Nu is het juist de overvloed aan textiel en de wegwerpcultuur waardoor steeds meer hedendaagse ontwerpers kiezen voor hergebruik van materialen.

Zo ook de studenten die met hun ontwerpen een duidelijk statement maken, simpelweg door hun modellen prachtige hergebruikte kleding te laten dragen.

"Ik heb mijn inspiratie voor mijn ontwerp gehaald uit de 'Stippenkaart'. Deze plattegrond van Amsterdam is in 1941 in opdracht van de bezetters gemaakt door Amsterdamse ambtenaren om in kaart te brengen waar Joden woonden. Iedere stip op de kaart staat voor tien Joodse inwoners. De kleuren en grafische vorm van deze kaart hebben een grote invloed op mijn ontwerp gehad. Ik heb

tijdens het ontwerpproces veel onderzoek gedaan en dingen uitgeprobeerd. Voor deze opdracht heb ik meer dan 1000 plastic lipjes en lipjes van blik verzameld. Die lipjes heb ik gebruikt als stippen die je op de stippenkaart ziet. Voor de jas heb ik gekozen voor plastic, omdat het mijn boodschap duidelijk maakt over de recyclede fashion."

"Als er niets meer is, kun je altijd nog stof hergebruiken. Zo ben ik naar de markt gegaan om te zoeken naar oude kledingstukken. Ik keek als eerste naar wat bij elkaar zou passen. De bruidsjurk is gemaakt van een zwart herencolbert

en een witte jurk. Beide zijn gemaakt van katoen, dat vind ik wel makkelijk om mee te werken. Naast dat alles van hergebruikte materialen is gemaakt vind ik de vorm eigenlijk ook wel bij de Tweede Wereldoorlog passen."

“De stoffen die ik voor deze outfit heb gebruikt, zijn **overblijfselen** van eerdere projecten. Niks is dus gekocht voor dit ontwerp, alles is hergebruikt. Ook heb ik bewust kleding gemaakt die ik zelf wilde dragen zodat het na de show niet in de kast blijft hangen. Anders sla je juist de plank mis op het gebied van **duurzaamheid**.”

Dan zou je namelijk allemaal stoffen hebben hergebruikt om er vervolgens nooit meer naar om te kijken. In de mode-industrie wordt zoveel weggegooid, het is **schandalig**. We zouden duurzamer en milieubewuster te werk moeten gaan.”

“Mijn ontwerp is een **gender-neutrale jumpsuit** gemaakt van oude **legerjasjes en spijkerbroeken**. Dit zijn stoffen waar je fijn mee kan werken en die je in het huidige modebeeld ook vaak voorbij ziet komen. De combinatie zie je niet vaak in één kledingstuk, vandaar dat ik het juist wilde combineren. Mijn kledingstijl is vooral **urban/street** en deze stoffen passen daar

goed bij. Hergebruiken vind ik interessant en heb ik al vaker gedaan. De oude kledingstukken heb ik uit elkaar gehaald en ben vervolgens gaan mouleren. Verder houd ik ervan om creatief na te denken over het plaatsen van bepaalde zakken of andere details. Zo heb ik veel **geëxperimenteerd**.”

“De jurk is samengesteld is uit een oud colbert en een zomerjurk. De **versiersels** heb ik gemaakt van **reststof** en dingen die ik in en rond het huis had liggen. Ik koos voor dit colbert omdat die een simpele kleur heeft om te verwerken. Verder heb ik nog een ketting, sierdraad en parelkralen gebruikt om het te versieren. Het sluit aan bij de mode van de Tweede

Wereldoorlog doordat het allemaal hergebruikte stof is. Zo heb ik geleerd dat je van iets ouds toch iets nieuws en leuks kan maken. Ik ben te werk gegaan door eerst te spelden en te tekenen met stof. Daarna ben ik gewoon begonnen met knippen en stikken. Het is gemaakt voor mensen die van **kleur** houden.”

“In mijn ontwerp staat de jas centraal. Ik ben op zoek gegaan naar oude foto’s uit de Tweede Wereldoorlog. Op een gegeven moment kwam ik een **plaatje** tegen van een groep mannen uit het leger. Ze droegen allemaal een lange jas, vergelijkbaar met mijn ontwerp. Toen ik die jassen zag was ik gelijk geïnspireerd en begonnen de ideeën te komen. Voor mijn ontwerp heb ik gebruik gemaakt van meerdere **reststoffen**: oude

jassen, broeken, overalls etc. Daarnaast heb ik gebruik gemaakt van oud **plastic** omdat dit in het hedendaagse leven ook vaak wordt gerecycled. Voorheen had ik nooit echt op de kleding gelet uit de Tweede Wereldoorlog. Nu heb ik de mode van toen niet alleen ontdekt maar begrijp ik ook hoe moeilijk ze het eigenlijk hadden.”

“Mijn ontwerp is gemaakt van allemaal **hergebruikte denim** stoffen. Denim is fijn materiaal om mee te werken maar het kostte erg veel tijd om het als **patchwork** aan elkaar vast te maken. Hier was ik echt **bizar** lang mee bezig! Verder ben ik eigenlijk uit mijn eigen gevoel te

werk gegaan. Ik vond de kledingstijl en de ontwerpen uit die tijd echt **fascinerend!** Met name de manier waarop kleding werd hergebruikt. Ik heb zeker meer begrip gekregen voor de mode uit die tijd.”

“Ik heb heel veel nieuwe en interessante dingen geleerd over de mode tijdens de Tweede Wereldoorlog door deze opdracht. Bijvoorbeeld dat vrouwen tijdens de oorlog **beenbruinsel** over hun benen smeerden als panty en dan met potlood een lijntje tekenden als naad. Dit deden ze omdat panty's niet meer te koop waren. Ook

maakten vrouwen **mantelpakjes** van oude herenkostuums en maakten ze van allerlei materialen kleding. Dat heb ik geprobeerd terug te laten komen in mijn ontwerp. Ik heb een oud colbert en **jute postzakken** gebruikt.”

“Je hoeft je oude kleding helemaal niet weg te gooien! Als je een beetje creatief bent, kan je zo weer een nieuw kledingstuk maken. Zo heb ik een herencolbert van een kringloopwinkel en een oude rok **van mijn moeder** verwerkt tot een nieuwe jurk. De **bijzondere mouwen** met split en blote schouders zorgen ervoor dat het herencolbert minder herkenbaar is. Ook zorgen

de rode sierbanden bij de mouw en de ruches van de rok voor een vrouwelijke en **feestelijke look**. De rode sierbanden laten de jurk meer opvallen en zorgen ervoor dat het bovenstuk past bij de rok. Drukknoppen heb ik middenvoor aangebracht zodat het geheel open en dicht kan. Ik zou het zelf graag dragen.”

“Ik heb gebruik gemaakt van oude **legerspullen**. Dit herinnerde mij aan mijn ouders, die elkaar hebben leren kennen in het leger in Vietnam. Bij het losmaken van elk kledingonderdeel ging ik **terug in de tijd**. Ik besepte hoeveel deze spullen wel niet hebben meegemaakt en dat zij nog steeds zo sterk zijn. Een kledingstuk vertelt een hoofdstuk; een outfit vertelt een verhaal.

Daarom heb ik alle accessoires en labels die verborgen zaten, gebruikt. **Niks gaat verloren**. Mijn ontwerp gaat over detail, het verhaal en de ambacht achter kledingstukken. Je kan de Tweede Wereldoorlog pas volledig begrijpen, als je het meegemaakt hebt. Toch heb ik door het ontleden van de legerspullen een soort tijdreis gemaakt. Dit was prachtig.”

“Broeken werden voor de Tweede Wereldoorlog alleen gedragen door mannen en een korset hoorde voor een lange tijd bij vrouwendracht. Deze **twee werelden** heb ik samengevoegd tot **één jumpsuit**. De jumpsuit bestaat uit hergebruikte denim van oude spijkerbroeken en jasjes. De plaatsing van de oude stukken denim was uit gevoel. De jumpsuit is gemaakt voor een **werkende vrouw**,

zowel in oorlogstijd als nu, die sterk in haar schoenen staat. Vrouwen droegen tijdens de oorlog vaak vermaakte kleding van mannen. Deze grote en mannelijke kleding gaven ze een vrouwelijke tint. Ook deze verwijzing naar de oorlog is, naast het hergebruikte materiaal, terug te zien in mijn ontwerp. Ik vond de opdracht heel leuk om te doen omdat ik een beetje out of the box moest denken.”

“Van te voren had ik nog **geen idee** wat het zou worden. Ik had een witte zomerjurk en een licht **colbert** met witte strepen gevonden in een kringloopwinkel om her te gebruiken. Toen ik het colbert in stukken knipte, kwam ik op het idee om een strik van de mouwen te maken en achterop de

bruidsjurk te bevestigen. Het is bijzonder dat ik van twee oude kledingstukken een geheel nieuwe trouwjurk heb gemaakt, dat deden ze tijdens de Tweede Wereldoorlog ook. Vooral in het hergebruiken van oude kleding heb ik meer interesse gekregen door de mode uit die tijd.”

Colofon

Dit boekje is een éénmalige uitgave behorende bij de modeshow van 19 juni 2019, gehouden in Verzetsmuseum Amsterdam in het kader van de 'Mode op de bon' tentoonstelling.

Met speciale dank aan: alle betrokken studenten en docenten van het Albeda Beauty & Fashioncollege, Rotterdam, MBO College Hilversum (ROCvA), MBO College Zuid (ROCvA), Amsterdam, ROC Mondriaan, Den Haag.

Concept en samenstelling: Verzetsmuseum Amsterdam
Grafische vormgeving: Kaleido Collective

Beeld verantwoording

Modefoto's Albeda College Rotterdam: © de studenten

Modefoto's ROC Amsterdam Zuid: © de studenten

Modefoto's ROC Hilversum: © de studenten

Modefoto's ROC Mondriaan Den Haag: © Anja van Ast

Historische foto Nieuw Modebeeld pagina 6: Nationaal Archief, Collectie Spaarnestad, Fotografie onbekend

Historische foto Improviseren pagina 20: Het Rijk der vrouw - 10 januari 1942, Collectie NIOD.

Historische foto Nationale Feestrok pagina 34: Collectie Verzetsmuseum.

Historische foto Hergebruik pagina 44: Utsunomiya, Tokamachi, Niigata Prefecture 948-0000, Japan (15 juli 2012).

Mode op de bon wordt mede mogelijk gemaakt door

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS
De kunst van het geven

VSBfonds,
iedereen doet mee

FONDS 21

75 JAAR
VRJHEID

Rijksoverheid

ZABAWAS

De Gijsselaar-Hintzenfonds

AF amsterdams
AK fonds voor de
kunst

Knip deze vrijkaart uit en bezoek gratis de tentoonstelling Mode op de bon